

Notatka informacyjna nt. sytuacji gospodarczej i wymiany handlowej Indii w 2010 roku

1. Ogólna sytuacja gospodarcza Indii w 2010 r.

Dla Indii 2010 rok¹ przyniósł dynamiczną poprawę sytuacji gospodarczej i pozwolił na dalsze oddalenie groźby recesji związanej z trwającym na świecie kryzysem. Ważnym elementem walki z globalnym załamaniem gospodarczym była **trafna polityka makroekonomiczna** przejawiająca się w przyjęciu jeszcze w 2008 roku dwóch pakietów stymulacyjnych. Obecnie **wyzwaniem** stojącym przed władzami jest konieczność przeprowadzenia **szeregu reform**, w taki sposób by nie ograniczyły potencjału wzrostowego gospodarki. Chodzi w szczególności o utrzymywanie równowagi pomiędzy kursem walutowym a poziomem inflacji, kontynuację konsolidacji fiskalnej, poprawę wydajności sektora rolnego, rozbudowę infrastruktury oraz podtrzymanie zaufania zagranicznych inwestorów.

Wzrost gospodarczy. W pierwszym kwartale 2010 roku **PKB** Indii **wzrósł** w ujęciu rocznym **o 8,6%, a w drugim kwartale roku o 8,8%**. Źródłem tak dynamicznego ożywienia gospodarczego było przede wszystkim wzmocnienie w sektorze usług oraz przemyśle. Dodatkowo zaskoczeniem było także niewielki wzrost produkcji rolnej, gdzie po słabym monsunie eksperci spodziewali się raczej jej spadku. Do najważniejszych z punktu widzenia dynamiki rozwoju należały następujące branże: górnictwo, produkcja przemysłowa, budownictwo, handel, hotelarstwo i usługi transportowe oraz telekomunikacja.

Polityka fiskalna. Tegoroczny budżet kładzie duży nacisk na **konsolidację fiskalną**. Określa harmonogram stopniowej redukcji **deficytu**, według którego różnica w wydatkach i dochodach gospodarki narodowej zmniejszać się będzie z **5,5% w roku budżetowym 2010-2011**, do 4,8% w 2011-2012 i 4,1% w 2012-2013. Częściowo poprawa sytuacji budżetowej ma być wynikiem wzrostu gospodarczego. Częściowo zakłada się, że dochody państwa mają się zwiększyć dzięki sprzedaży udziałów w firmach państwowych oraz licencji na telekomunikacyjnych usługach telefonii trzeciej generacji (3G).

Od kwietnia do czerwca 2010 r. (czyli w pierwszym kwartale roku budżetowego) deficyt budżetowy wyniósł 8,6 mld USD, co stanowiło jedynie 10,6% całego deficytu zaplanowanego na ten rok. Przyczyniły się do tego dochody z podatków pośrednich, które wzrosły pomiędzy kwietniem i czerwcem 2010 r. o 46,2%, co było konsekwencją poprawy sytuacji gospodarczej i wzrostu obrotów handlowych (eksport zwiększył się I kwartale roku

¹ Rok budżetowy w Indiach zaczyna się 1 kwietnia, a kończy 31 marca.

budżetowego o 32,2% w ujęciu rocznym, a import o 34,2%). Wpływy z ceł zwiększyły się np. o 71%.

Ambitny plan reformy systemu podatkowego, którego głównym założeniem jest wprowadzenie ogólnonarodowego podatku od towarów i usług (zamiast różnych podatków federalnych i stanowych) nie zostanie na razie wprowadzony. Pierwotny termin kwiecień 2010 r. został zmieniony na kwiecień 2011 r. Głównym problemem pozostaje brak zgody władz stanowych na zmianę konstytucji.

Inflacja.² Wzrost cen był jednym z najważniejszych gospodarczych problemów rządu o silnym wydźwięku politycznym. Wskaźnik cen hurtowych (WPI) utrzymywał się w całym analizowanym okresie na wysokim poziomie, rosnąc z poziomu 8,5% w styczniu 2010 r. do 11% w kwietniu 2010 r., by od tego czasu ponownie wrócić do poziomu z początku roku osiągając 8,5% w sierpniu 2010 r., na którym utrzymuje się od tego czasu. Największym problemem – podobnie jak w ubiegłym roku – pozostaje znaczny wzrost cen podstawowych artykułów konsumpcyjnych. Pod koniec października 2010 r. wzrost cen towarów podstawowych (w tym przede wszystkim żywności) wyniósł ponad 16,5%, co mimo poprawy produkcji rolnej wynikało przede wszystkim ze wzrostu cen światowych tych produktów.

Polityka monetarna. W odpowiedzi na rosnącą inflację Bank Centralny Indii *Reserve Bank of India* (RBI) prowadził od stycznia 2010 r. **restrykcyjną politykę pieniężną** starając się zmniejszyć podaż pieniądza, by ograniczyć w ten sposób presję inflacyjną. Jej głównym narzędziem było sześć podwyżek stopy redyskontowej (repo). Ostatnia zmiana miała miejsce 2 listopada 2010 r. i podniosła jej wielkość do poziomu 6,25%. W dłuższym terminie te działania powinny pozytywnie wpłynąć na zmniejszenie presji inflacyjnej. Z drugiej strony istnieje coraz większa obawa, że podwyżki stopy redyskontowej spowodują zwiększony napływ zagranicznego kapitału i w rezultacie aprecjację rupii, co obniży konkurencyjność indyjskich przedsiębiorstw.

RBI zakłada, że jego działania pozwolą na obniżenie poziomu inflacji (WPI) do poziomu 5,5% pod koniec roku budżetowego 2010-2011. Jednocześnie niezależni eksperci³ szacują, że działania banku centralnego nie będą aż tak skuteczne, a inflacja wyniesie 7,9%.

Przepływy kapitałowe. Wartość inwestycji portfelowych (kapitału krótkoterminowego) napływających do Indii wyniosła w pierwszej połowie 2010 roku 13,4 mld USD. Bank Centralny Indii szacuje, że w trzech kolejnych miesiącach roku napływ tego rodzaju kapitału osiągnie aż 16,3 mld USD (czyli 65% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku). Z kolei napływ inwestycji bezpośrednich w pierwszej połowie tego roku osiągnął kwotę 6 mld USD. Według szacunków to tempo napływu (wynoszące miesięcznie 1 mld USD) ma być utrzymane także w drugiej poł. roku.

Napływ zagranicznego kapitału był jednym z głównych przyczyn aprecjacji rupii, której kurs wzrósł od 1 stycznia 2010 r. o 4,6% w stosunku do dolara, a główny indeks indyjskiego parkietu zyskał 16,5% w listopadzie 2010 r. Rezerwy finansowe zwiększyły się z poziomu 283,5 mld USD pod koniec 2009 r. do 300,2 mld USD w połowie listopada 2010 r. osiągając najwyższy poziom od lipca 2008 r.

² Inflacja, oficjalnie podawana w cotygodniowych komunikatach, odnosi się do cen hurtowych (WPI) i bazuje na poziomie cen w obrotach między wybranymi przedsiębiorstwami (ok. 420). W ostatnim okresie nastąpiła znaczna rozbieżność między wskaźnikiem cen hurtowych, a detalicznych, spowodowana szybkim wzrostem cen artykułów spożywczych, których waga we wskaźniku cen hurtowych jest stosunkowo niewielka.

³ Por. np. Economic Intelligence Service, Monthly Review of the Indian Economy, November 2010.

Polityka inwestycyjna. W zakresie polityki inwestycyjnej rząd rozważa rozluźnienie regulacji dot. kupna akcji przez indywidualnych inwestorów. W chwili obecnej bezpośredni zakup papierów wartościowych na indyjskim parkiecie dopuszczony jest tylko w przypadku zagranicznych instytucji. Wprowadzenie możliwości bezpośredniego zakupu akcji przez inwestorów indywidualnych pozwoliłoby na zwiększenie przepływów kapitałowych i mogłoby także ograniczyć zmienność tego rodzaju przepływów (inwestycje podmiotów instytucjonalnych są zazwyczaj mniej stabilne niż indywidualnych).

Produkcja przemysłowa. W pierwszej poł. 2010 r. **wzrost produkcji przemysłowej** utrzymywał się na wysokim poziomie, osiągając w pierwszym kwartale roku wartość **15,2%** i **11,5%** w drugim kwartale. W ujęciu miesięcznym w czerwcu 2010 r. Indie zanotowały najniższy wzrost produkcji przemysłowej od 13 miesięcy (7,1%). Obniżenie tempa wzrostu produkcji wynikało z kilku czynników. Po pierwsze, w miesiącach letnich spada zwykle wydajność produkcji. Po drugie, firmy zaczęły ograniczać swoje zapasy magazynowe. Po trzecie, spadek był też konsekwencją powrotu produkcji przemysłowej do poziomu sprzed kryzysu.

Rolnictwo. Tegoroczny monsun okazał się znacznie lepszy niż ubiegłoroczny. Opady w sezonie monsunowym 2010 roku wyniosły 102% długoterminowej średniej indyjskiej i były znacznie wyższe niż w 2009 roku, kiedy to ten sam wskaźnik wyliczony został na jedynie 77%. Ta poprawa sytuacji pogodowej powinna pozytywnie wpłynąć na wyniki sektora rolnego. Według szacunków w roku budżetowym 2010-2011 produkcja głównych towarów rolnych ma wzrosnąć o 7,2% (dla porównania w ubiegłym roku zanotowano spadek o 6,6%).

2. Handel zagraniczny

Rok 2010 przyniósł dynamiczny wzrost obrotów handlowych Indii, co było wynikiem wychodzenia ze światowej recesji gospodarczej głównych partnerów handlowych kraju. Według danych za pierwsze cztery miesiące roku finansowego 2010-2011 **eksport Indii** – w ujęciu rocznym – **wzrósł o 30%, a import o 27%**. Wśród głównych towarów eksportowych odnotowujących największą dynamikę wymienić należy: produkty petrochemiczne, kamienie szlachetne i biżuterię, tekstylia oraz urządzenia mechaniczne.

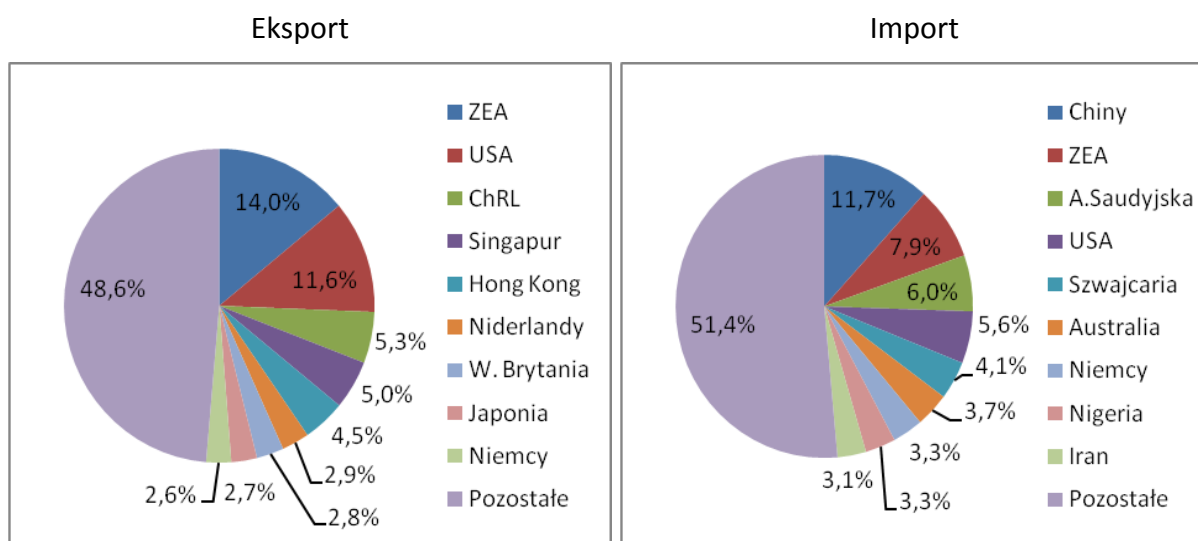
Tabela 1. Obroty handlu zagranicznego Indii w latach 2005-2010 (w mln USD)

	2005 -2006	2006 -2007	2007 -2008	2008 -2009	2009 -2010	2009- 2010 (4 mies.)	2010- 2011 (4 mies.)
Obroty	236 130	305 997	414 546	488 991	467 123	136 894	175 682
Export	102 710	124 629	162 983	185 295	178 751	52 739	68 765
Import	133 420	181 368	251 562	303 696	288 372	84 155	106 917
Saldo	-30 710	-56 739	- 88 578	-118 401	-109 621	-31 416	-38 152

Źródło: Ministerstwo Gospodarki Indii

Według danych za kwiecień-lipiec 2010 r. najważniejszymi partnerami Indii w eksporcie, podobnie jak w poprzednich latach, pozostają Zjednoczone Emiraty Arabskie (udział w eksporcie 14,0% w porównaniu z 14,4% w ubiegłym roku), Stany Zjednoczone (11,6% w porównaniu z 11,5%) i Chiny (5,3% i 5,1%).

Wykres 1. Struktura geograficzna wymiany handlowej Indii (kwiecień-lipiec 2010 r.) w procentach.

Źródło: Ministerstwo Gospodarki Indii

Wśród dostawców towarów do Indii w pierwszych 4 miesiącach roku budżetowego 2010-2011 główną rolę odgrywały Chiny, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Arabia Saudyjska. Istotna rola aż dwóch państw z Bliskiego Wschodu była przede wszystkim wynikiem istotnego znaczenia, jakie w indyjskim imporcie ma ropa naftowa (prawie 32% udziału) i dynamicznego wzrostu wartości jej importu (o 41% w ujęciu rocznym).

Tabela 2. Struktura rzeczowa importu Indii (kwiecień-lipiec 2010 r.) w mln USD.

Pozycja	Grupa towarowa	IV-VII 2009	IV-VII 2010 (P)	% Wzrost	% Udział
1	Ropa i produkty ropopochodne	23 993,4	33 920,2	41,4	31,7
2	Perły	3 925,9	8 632,9	119,9	8,1
3	Złoto	7 509,0	7 388,9	-1,6	6,9
4	Maszyny z wył. elektrycznych i elektronicznych	6 400,1	7 089,5	10,8	6,6
5	Towary elektroniczne	7 075,8	5 785,6	-18,2	5,4
6	Żelazo i stal	2 363,9	3 908,7	65,4	3,7
7	Chemikalia organiczne	2 614,4	3 817,2	46,0	3,6
8	Węgiel, koks i brykiety	2 928,0	3 640,2	24,3	3,4
9	Rudy metali i złom	2 309,9	3 046,5	31,9	2,9
10	Inne towary	2 001,4	3 019,4	50,9	2,8
	Łącznie	84 155,6	106 917,1	27,1	100,0

Źródło: Ministerstwo Gospodarki Indii

Poza ropą i produktami ropopochodnymi w strukturze importu Indii duże znaczenie odgrywają także perły (udział 8,1%) i złoto (8,1%), efekt roli przemysłu jubilerskiego w gospodarce indyjskiej. Widoczne jest to także w strukturze eksportu. Według danych za pierwsze cztery miesiące roku budżetowego 2010-2011 kamienie szlachetne stanowiły 15% towarów sprzedawanych przez Indie za granicę. Warto także zwrócić uwagę na znaczenie Indii jako światowego producenta leków. Udział tej grupy towarów wynosił w analizowanym okresie 4,8%.

Tabela 3. Struktura rzeczowa eksportu Indii (kwiecień-lipiec 2010 r.) w mln USD.

Pozycja	Grupa towarowa	IV-VII 2009	IV-VII 2010 (P)	% Wzrost	% Udział
1	Ropa i produkty ropopochodne	6 243,3	11 601,1	85,8	16,9
2	Kamienie szlachetne i biżuteria	8 655,8	10 343,9	19,5	15,0
3	Urządzenia transportowe	4 168,0	6 591,2	58,1	9,6
4	Inne towary	3 077,5	4 439,8	44,3	6,5
5	Leki i inne produkty farmaceutyczne	2 728,3	3 301,0	21,0	4,8
6	Maszyny i urządzenia	3 055,0	3 279,4	7,4	4,8
7	Gotowe ubrania bawełniane	2 810,8	2 554,6	-9,1	3,7
8	Ruda żelaza	1 282,9	2 348,1	83,0	3,4
9	Produkty z metali	1 980,2	2 156,5	8,9	3,1
10	Przędza bawełniana	1 003,2	1 699,8	69,5	2,5
	Łącznie	52 739,7	68 765,8	30,4	100,0

Źródło: Ministerstwo Gospodarki Indii

Opr. Wydział Ekonomiczny Ambasady RP w New Delhi